

Slimību profilakses un kontroles centrs

Gripas un akūtu augšējo elpceļu infekciju monitorings

Eiropas gripas uzraudzības tīkls

Kopš 2003. gada Latvija piedalās vienotajā Eiropas gripas un citu akūtu elpceļu infekciju uzraudzības tīklā, ko koordinē Eiropas slimību profilakses un kontroles centrs[1] un Pasaules Veselības organizācijas Eiropas reģionālā nodaļa[2].

Gripas monitoringa kārtība

Gripas monitoringa kārtību nosaka Ministru kabineta 2006. gada 21. novembra noteikumi Nr. 948 "Noteikumi par gripas pretepidēmijas pasākumiem" (MK noteikumi). Saskaņā ar MK noteikumiem gripas monitorings ir sistemātiska epidemioloģisko datu (indikatoru) vākšana, apkopošana un analīze par elpceļu infekciju, tai skaitā gripas izplatību un smagumu, kā arī minēto infekciju izraisīto vīrusu cirkulāciju gripas sezonas laikā - laikposmā no gada 40. nedēļas (oktobra sākums) līdz nākamā gada 20. nedēļai (maijs).

Gripas monitoringa datu avoti un informācijas plūsma

Gripas monitoringa mērķi un uzdevumi

Epidemioloģijas - noteikt epidēmijas sākumu, teritoriālu izplatību, gripas intensitāti un tendences; salīdzināt ar iepriekšējām sezonām; noteikt apdraudētas vecuma grupas; ieviest operatīvos pasākumus; veikt prognozi.

Virusoloģijas - cirkulējošo gripas vīrusu noteikšana un raksturošana; vīrusu rezistences izpēte; sezonālās vakcinācijas efektivitātes pētījumi; nākamās sezonas gripas vakcīnas sastāvs.

Klīniskie - klīniskās izpausmes un neparastas parādības; smaguma un iznākuma novērtējums; riska grupas un imunizācijas iespējas; ārstēšanas efektivitāte un tās uzlabošana.

Imunizācijas - imunizācijas efektivitātes novērtēšana; vakcīnas sastāva noteikšana nākamai sezonai; vakcinācijas kampaņas.

Gripas izplatība un intensitāte

Vēršanās primārās veselības aprūpes iestādēs gripas un citu elpceļu infekciju gadījumos

2019.-2020. gada sezonas gripas un citu akūtu elpceļu infekciju monitoringā ir iesaistītas 64 ģimenes ārsta prakses (ĢĀP) desmit Latvijas administratīvajās teritorijās: Daugavpilī – 5, Gulbenes novadā – 3, Jelgavā – 3, Jēkabpilī – 2, Jūrmalā – 6, Liepājā – 5, Rēzeknē – 2, Rīgā – 28, Valmierā – 4, Ventspilī – 5. Ģimenes ārsti sniedz iknedēļas datus par pacientiem, kuri vērsušie gripas, AAEI un pneimoniju gadījumos, norādot pacientu skaitu pa vecuma grupām: 0 – 4 gadi, 5 – 14 gadi, 15 – 64 gadi un 65 gadi un vairāk.

Kopumā monitoringa populācija (pacientu skaits, kas reģistrēti 64 ĢĀP) veido vairāk nekā 104 000 iedzīvotāju, jeb 5,4 % no Latvijas iedzīvotāju skaita. Nemot vērā šos datus, tiek aprēķināta gripas izplatības intensitāte uz 100 000 iedzīvotājiem katrā administratīvajā teritorijā, pa vecuma grupām un vidēji Latvijā.

Gripas epidēmijas smagums

Stacionēto pacientu skaits gripas un gripas pneimonijas gadījumos

Lai izvērtētu gripas epidēmijas smagumu, katru sezonu monitoringā tiek aicinātas piedalīties 11 stacionārās ārstniecības iestādes – pa vienai katrā administratīvajā teritorijā un divas slimnīcas Rīgā. Stacionārās ārstniecības iestādes sniedz iknedēļas datus par pacientu skaitu, kas uzņemti slimnīcā gripas un gripas izraisītas pneimonijas gadījumos, norādot pacientu skaitu pa vecuma grupām: 0 – 4 gadi, 5 – 14 gadi, 15 – 64 gadi un 65 gadi un vairāk.

Līdzīgi kā iepriekšējās sezonās monitoringā piedalās 11 slimnīcas: SIA “Daugavpils reģionālā slimnīca”, SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”, SIA “Jelgavas pilsētas slimnīca”, SIA “Jēkabpils reģionālā slimnīca”, SIA “Jūrmalas slimnīca”, SIA “Liepājas reģionālā slimnīca”, SIA “Rēzeknes slimnīca”, SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, VSIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, SIA “Vidzemes slimnīca”, SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”.

Gripas izraisītie nāves gadījumi

Smaguma izvērtēšanai tiek apkopoti dati par letāliem gadījumiem, par kuriem ziņo ārstniecības personas, ja nāve iestājusies pacientam, kuram ir apstiprināta laboratoriski vai ir aizdomas par gripas infekciju.

Izglītības iestāžu apmeklējums

Monitoringā katru sezonu tiek iekļautas vispārējās izglītības un pirmsskolas izglītības iestādes, kas informē par iestāžu apmeklējumu katru nedēļu ceturtdienā.

Šajā sezonā 10 administratīvajās teritorijās monitoringā tika iesaistītas 35 skolas, kurās mācās vairāk nekā 19 600 skolēni un 37 pirmsskolas izglītības iestādes, kuras apmeklē vairāk nekā 6 300 bērni.

---

[1] <https://www.ecdc.europa.eu/en/seasonal-influenza>

[2] https://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/